

vega naslednika se imenuje grof Pavel Šuvalov, ki je precej naklonjen Nemcem.

Grško. — Volitve v narodno zbornico so končane. Delyannisova stranka propala je popolnoma in celo nekateri ministri te stranke niso voljeni. Zmagala je Trikupisova stranka, katera bo imela v zbornici tri četrtine sedež-v. Tako je po hudih bojih in nemirih vendar le podlegla protikraljeva stranka in zmagonosno prišla na krmilo stranka, kojoj vodijo misli kraljeve.

Obrtnija.

Lakota na Ruskem — posledica pokončevanja gozdov.

Našim čitateljem so znana žalostna poročila, katera prihajajo letos iz ogromnega ruskega cesarstva o silni lakoti, ki mori milijone in milijone pridnih državljanov. Ta strahovita šiba božja pa ni prišla nenadoma nad ubogo ljudstvo. Uže več let so postajali pridelki vedno slabši, letine zmiraj neugodnejše in letos je nesreča do vrhunca prikipela! Sedaj strada v pravem pomenu besede nad 30 milijonov ljudi in brezupne so vesti, ki dohajajo do nas iz onih žalostnih gubernij, po katerih se je naselila globoka pošast. Natančne preiskave po vzrokih te ogromne narodne nesreče so pokazale, da neugodno vreme ni v prvi vrsti krivo slabim letinam; krivo je napačno gospodarstvo, posebno pa — pokončevanje gozdov! Uže l. 1880 je Alfonz Thun, znani poznavatelj ruskih razmer, pisal o tej stvari in svaril Ruse pred pogubonosnimi nasledki brezmejnega pokončevanja gozdov. V svoji knjigi: kmetijstvo in obrt v Srednji Rusiji po odpravi nevoljstva (Leibeigenschaft) piše omenjeni potnik: „Leto za letom toži ljudstvo, kako se draži les za gorivo in stavbe. V nekaterih krajih velja kmetiča kurjava na leto 13—26 rubljev. V južno-ruskim stepah je bilo sicer gozda zmirom vrlo malo, a srednja Rusija je slovela po svojih krasnih gozdih. Sedaj je v malo letih opustošena od posestnikov, lesnih špekulantov in železnic. Razvoj železnic je temu opustošenju položil temelj. Dežele, ki so ležale prej daleč od železnice in plovni rek, niso imele kam z lesom. Sekanje in prevažanje se ni splačevalo. Ko so pa prišle železnice, jele so voziti les v daljne kraje, celo v zapadno Evropo. Velikim posestnikom so se tedaj vendar enkrat spolnile vroče želje, živeti jeden del leta v inozemskih razkošnih mestih in bahati se z ruskimi zlati. Te jim je dajal gozd. Prebrisani špekulantje so kupovali cele gozdne skupine, delali železnice in z njimi vozili gozdne zaklade izven dežele. Odkar so zgradili progo Moskva-Jaroslava, so zginili v teku 12 let skoro vsi gozdje gubernije moskovske.“

Znano je, kako hitro se posuši kraj, kateremu smo posekali gozde. Manjka mu senčnate gozdne strehe in vlažnih gozdnih tal, ki zadržujejo mokroto. Dež, ki pada na posekano zemljo, zgine hitro v tla, ker ga ne zadržuje z listjem pokriti in s koreninami prevlečeni gozdni svet, ali pa se brzo zbira v hudournike, potoke in reke,

ki drvé pogubno dalje in prepravljajo obdelana zemljišča. Zrak postane v takem kraju manj vlažen, ker veje le čez suhe travnike, njive in poljane. Zato se zmanjša množina dežja in suša se ponavlja dosti bolj pogostoma, nego poprej, ko so še zeleneli gozdje v okolici. Tako se je tudi l. 1891 zgodilo na Ruskem. Res da ni vsako leto pričakovati tolike suše, a v primeri s prejšnjimi časi se zdaj veliko bolj pogostoma ponavlja. To dokazuje neovrgljivo znanstvena preiskava. V jedni sami guberniji se je v teku zadnjih let posušilo 57 potokov, ki so poprej vedno dajali dovolj vode. Več plovni rek se je tako znižalo, da ne morejo ladije voziti po njih — vse le kot posledica opustoševanja gozdov.

Ko je bilo uže prepozno, je ruska vlada l. 1888 izdala zakon proti pokončevanju gozdov. Zato piše profesor Bogdanov: Pri vsakem koraku zadenemo na revne ostanke našega nekdanjega bogastva; povsodi vidimo sledove človeške roparske nature, na vseh krajih je organsko življenje na neodpustljiv način razdejano. Blagodejna zveza med gozdom, štepo in tekočo vodo je vničena. Okraj, kjer se nahaja naša sloveča črna prst, izgleda silno žalostno. Poprej velikanska, neizcrpna plodovitost, zdravo in blagoslovljeno podnebje, kakor navlašč vstvarjeno za setev in žetev, razširjeno in z ribami napolneno vodovje in krasne vodne ceste — sedaj povsodi opustošenje, kakor da bi bile sovražne tolpe gospodarile na tej blagoslovljeni zemlji. Živalstvo in rastlinstvo nazaduje, to hiranje pa spremlja človeška beda. Tako žalostno, brezupno sliko podaje danes moja domovina, ozemlje črne prsti, žitnica Ruske in cele Evrope — ko bi jo ne bilo uničilo brez-pametno gospodarstvo z gozdi.“

Obrtnijske raznoterosti.

Drateno steklo. Društvo za stekleno industrijo na Nemškem je na zadnji razstavi Rudečega križa v Lipsiji razstavilo razne steklene izdelke, ki imajo v sredi drateno mrežo. Vsled tega predmet ne počí z lepa in se tudi ne razleti. Drateno steklo je torej velike važnosti za kemijske posode, za steklene strehe itd.

Vrvi iz lipovega ličja. Na Francoskem delajo iz lipovega ličja vrvi; posebno v okraji Aube lupijo lipe, kakor pri nas hraste, ter porabljajo njihovo ličje za imenovane izdelke. Lubje leži 24 ur v vodi, potem odločijo ličje od lubja. Ličje suše dva dni, za to ga pa s pomočjo lesene stružnice spleto v tanke vrvi, ki imajo 2 do 3 centimetre v obsegu. Štiri take vrvice združene dajo navadno vrv.

Lipove vrvi so jako trpežne. V trgovino pridejo po 20 čevljev dolge. Izdelovanje 100 vrvi te dolžine stane 26 frankov.

Kmetijstvo.

Vreme.

Te dni smo čitali v nekem znanstvenem listu nastopne opazke nekega kmetovalca o vremenu:

1. Če je po solnčnem zahodu po letu močno rudeča zarja, bode drugi dan jasno in močen veter. Po zimi je pa drugi dan mrzlo in veter.

2. Če solnce zahaja po letu v siv negost oblak, katerega razdeljuje v rudeče-rumene pasove, bode drugi dan oblačno brez dežja.

3. Če solnce zahaja v temen oblak in poleg plavajo majhni oblaki po vsem nebesnem oboku, je pričakovati majhen dež.

4. Če je po preteku letnega vročega dne zvečer močno soparno, pričakovati je dežja.

5. Če za močno vročino hitro potegne močen mrzel veter, in se po nebu začno poditi oblaki, bati se je toče.

6. Če se po letu gorkega jasnega dne pokaže temna velika gromada oblakov s kake strani, pričakovati je čez nekaj ur ploho in nevihto, potem pa znova jasno.

6. Če začne iti dež in potem potegne še hladen veter in se vse nebo pokrije z oblaki, je pričakovati večdnevne deževja in hladnega vremena.

7. Če po zimi po mrzlih dneh se nebo prevleče svetlo-sivimi oblaki in solnce skozi nje spušča rudeče-rumene žarke in pihlja lahek veter, bode drugi dan melo.

8. Če po zimi solnce ne sije prav jasno in se vidi okrog njega meglen obroč, bode gotovo melo.

9. Če lastovke letajo močno okrog streh, zidov in stolpov, bode dež.

10. Če oblačni, deževen dan slišimo žvrgolenje vrabcev, pričakovati je, da se zjasni.

11. Če petelin zvečer poje, bode lepo vreme.

12. Če ovce močno beketajo in svinje močno kurlijo, bode dež.

13. Če se pes po zimi valja po snegu, bode melo, če se po letu valja po travi, je rad dež.

14. Če se v dežji voda v lužah in potokih mehuri, bode še dež.

15. Če se kavke kopajo v potoku ali luži, bode še dež.

Kmetijske raznoterosti.

Krompirjevo cvetenje. Če krompir cvete, ima manjše gomole. To trdijo mnogi učeni kmetovalci in priporočajo, da se cvetje potrga. Natančneje preiskave so pa pokazale, da se to delo ne splača. Kdor bi cvetje trgjal, bi na njivi mnogo rastlin pohodil in bi naredil več škode, nego bi pa koristil. Zatorej se trganje cvetja ne priporoča.

Kako konje spraviti iz gorečnega poslopja. Skušnje kažejo, da je težko konje spraviti iz hleva, kadar gori. Najbolje ga spraviš iz hleva, ako ga osedlaš ali pa okomataš, ali pa konju na glavo deneš mokro vrečo ali plahto, da ognja ne vidi.

Krmljenje konj. Konju dajaj rajši suho krmo. Posebno je dobro, če mu daš suhega ovsa pomešanega z rezanico. Konj mora tako hrano dalje grizti, zato jo pa bolj oslini, kar pospešuje prebavljenje.

Pišeta na vrtu. Kokoši niso koristne vrtu. Nekatere poskušnje so pa pokazale, da piščeta, dokler ne znajo razgrebati, na vrtu ne delajo škode, temveč še mnogo koristijo, ker pobere razne mrčese. Tako vsaj piše neki nemški kmetijski list.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

253.

Detinstvo Stanleyevo. Njegov poodim. Vojak. Ameriški reporter.

Leta 1861 se je unela glasovita vojska v Ameriki. Tu je prišel Stanley zopet na dan, služil je v vojni Zedinjenih držav pod načelnštvom generala Johnstone-a. Aprila mesca 1862. l. je bil zajet v bitvi pri Pittsburghu. Ko so ga pripeljali v glavni tabor, da ga postavijo pred vojno sodišče in obsodijo, posrečilo se je predrzniku uteči; parkrat so ustrelili za njim, ali na srečo ga niso zadeli.

Da-si je bil v vednej nevarnosti, da mu pridejo na sled, vendar se je ponudil Stanley za prostega mornarja pri državnej mornarici. Tu se je kmalu odlikoval. Leta 1863 je bil imenovan tajnikom kapitana, ki je bil načelnik ladije „Ticonderoga“, in štiri mesce potem je bil imenovan tajnikom admirala, ki je prenesel svojo zastavo na to ladijo. Nekaj časa potem je bil imenovan zastavonoscem. Tako je živel v vojski do 1865. l. Ta čas je križal Ticonderoga pred Carigradom. Stanley je šel in prosil dopusta, da potuje po Malej Aziji. Od tu je krenil v Evropo, in je prišel zopet domov, da obiše mater, katere že skoro petnajst let ni videl.

Kedar se je povrnil v Zedinjene države, vojske že ni bilo več. Ker brezdelavno življenje ni ugajalo Stanley-u, dal je ostavko kot pomorski častnik. Sedaj se je spustil po novem potu, na katerem se je tudi proslavil: Stanley je šel mej novinarje.

Amerika je prava zemlja reporterjev. V Ameriki reporterje velikih novin plačujejo kakor ministre. Se vé da ni prijetna njihova služba, kajti reporterji ameriških novin skoro neprestano nosijo puško na rami, in hodijo kot vojaki za bojnimi četami. V teh ogromnih zemljah je še vedno dovelj kotov, po katerih se boji bijejo, in tu mora reporter biti na prvem mestu.

Stanley je šel najpreje z generalom Hancockom, ki je vojeval s shayenneskimi in Kiowa-indijanci. Dopisi, katere je pošiljal v novine „Missouri Democrat“ in „New-York Tribune“, vzbudili so pozornost vsega novinarstva, vsak je čutil, da je to mojster. In ko se je vojska izvršila, ni se Stanley vrnil domov, temveč se je na prostem splavu v spremstvu enega samega človeka vozil po reki Platte vse do Missouri-a.

Važni ameriški list „New-York Herald“ je na to najel Stanleya za potujočega dopisnika z letno plačo 20.000 frankov.

Bilo je 1867. l. Angleška je prirejala veliko ekspedicijo v Abesinijo. Stanley je bil že pred njó na Rudečem morju, in je zato pošiljal svojemu listu